

Utenriksdepartementet
v/ utenriksminister Børge Brende
(kopi til: ekspedisjonssjefer Tine Mørch Smith og Kjersti E. Andersen)

Oslo, 18. august 2016

Eskalerende humanitær katastrofe påkaller umiddelbar kontakt med jordanske myndigheter

Vi ønsker å rette utenriksministerens oppmerksomhet mot den humanitære katastrofen som nå utspiller seg ved to av grensepostene mellom Jordan og Syria, henholdsvis Rukban og Hadalat. Rundt 80.000 flyktninger, som har flyktet fra de hardest rammede områdene i Syria, inkludert Aleppo, Deyr al-Zur, Homs, Hama og al-Raqqa, er nå i en fastlåst og utholdelig situasjon ved disse grenseovergangene.

Etter et selvmordsangrep ved Rukban 21. juni i år, som tok livet av 13 jordanske soldater, stengte myndighetene i Jordan grensen mot Syria. Det har fått fatale konsekvenser.

Amnesty har mottatt fersk informasjon om kvinner som dør i barsel og nyfødte barn som dør rett etter fødselen. Det rapporteres om barn med blodig diaré, gulsott og mulig utbrudd av hepatitt A og B. Før den totale stengingen av disse grenseovergangene meldte humanitære organisasjoner om hudsykdommer, diaré og opptil 1300 barn med underernæring. Sannsynligheten for at denne situasjonen har forverret seg betydelig over sommeren er stor.

Siden grensene ble stengt har humanitære organisasjoner bare hatt anledning til å gi vann gjennom et gjerde og flyktningene i Rukban mottar mindre enn det FN-anbefalte nivået for vann i nødsituasjoner. Kun én matforsyning har blitt tillatt siden grensen ble stengt etter forhandlinger mellom humanitære organisasjoner og jordanske myndigheter. Matforsyningen, som altså ble tillatt ved et engangstilfelle den 4. august, måtte humanitære organisasjoner løfte inn via heisekran. Det er derfor umulig å vite om maten ble distribuert slik at den nådde fram til de mest trengende.

Amnesty har også fått informasjon om at ulike væpnede grupper opererer inne i de uformelle flyktingleirene ved grenseområdene. Noen av disse gruppene skal ha mottatt støtte fra jordanske myndigheter for å distribuere bistand og «lede» flyktingleirene. På grunn av at ingen humanitære organisasjoner får adgang er det vanskelig å gi barn, kvinner og menn den beskyttelsen de trenger. Over halvparten av flyktingene skal være barn.

I tillegg til situasjonen ved Rukban og Hadalat har Jordan også stengt grenseposten Tel-Shihab for alle sårede i krig. Tidligere kunne sårede motta livreddende behandling ved Ramtha sykehus. Amnesty har nylig mottatt mange rapporter fra Da'raa om alvorlig skadde som har blitt nektet å krysse grensen. Den 8. august ble et barn med hodeskader og i koma avvist. Foreldrene til et annet barn med hodeskader, som ble avvist ved grensen, forsøkte å ta seg tilbake til Damaskus for alternativ behandling, men rakk ikke fram i tide.

Amnesty International anerkjenner det kraftige flyktingpresset mot Jordan og andre land i regionen og verdsetter at myndighetene i Jordan har tillatt at noe nødhjelp har nådd de berørte områdene. Likevel er Jordan forpliktet under internasjonal rett til å beskytte mennesker som flykter fra krig og forfølgelse i Syria og gi dem anledning til å krysse grensen og søke asyl. Å stenge grensen for mennesker med behov for beskyttelse og direkte eller indirekte tvinge dem tilbake til Syria ved å gi dem utålelige leveforhold, er et brudd på Jordans forpliktelse til ikke å sende mennesker tilbake til steder der de risikerer forfølgelse eller andre menneskerettighetsbrudd.

Den norske økonomiske støtten til Jordan de siste årene har utvilsomt vært et kjærkomment bidrag til landet som i flere år har knelt under den enorme flyktningstrømmen. Vi ber derfor innstendig utenriksministeren om å benytte enhver kanal og mulighet for innflytelse overfor jordanske myndigheter til å finne en rask og trygg løsning for menneskene som er strandet ved grenseovergangene.

Amnesty International ber om at:

- jordanske myndigheter ikke må avvise flyktninger og presse dem tilbake til Syria, men tillate dem å søke tilflukt i Jordan umiddelbart etter ankomst.
- norske myndigheter må samarbeide med jordanske myndigheter for å tilrettelegge for overføringen av flyktninger som er strandet på vei til sikkerhet, enten i Jordan eller i et tredje land, hvor de kan bli «screenet» og deretter gitt nødvendig beskyttelse og assistanse.
- norske myndigheter utforsker mulighetene for å gi teknisk og annen støtte som kreves for at jordanske myndigheter skal kunne hjelpe de flyktningene som har behov for det på en sikker og tilfredsstillende måte, enten i Jordan eller i et tredje land, hvor deres beskyttelsesbehov kan bli behandlet.
- Norge tilbyr atskillig flere gjenbosettingsplasser for flyktninger som befinner seg i Jordan og resten av regionen. Dette vil også vise Norges villighet til en meningsfylt og rettferdig ansvarsfordeling globalt.

For hver dag som går uten at denne kritiske situasjonen løses, jo større er sjansen for at mange flere dør av årsaker som kunne vært unngått. Vi ber utenriksministeren følge opp dette så raskt som mulig.

Med vennlig hilsen

John Peder Egenæs
Generalsekretær
Amnesty International i Norge

Beate Ekeløve-Slydal
Politisk rådgiver
Amnesty International i Norge